

Liever een krant zonder overheid dan een overheid zonder krant

De Irakese journalist Asos Hardi citeert tijdens de uitreiking van de Gebran Tueni Award eind vorig jaar Thomas Jefferson, auteur van de Amerikaanse onafhankelijkheidsverklaring: "Als ik moet kiezen tussen een overheid zonder krant of een krant zonder overheid, dan kies ik het laatste." Het geeft aan hoezeer persvrijheid Hardi aan het hart gaat. Hardi blikt terug op zijn professionele begin met de vrije pers in Irak.

Halverwege het jaar 2000 wordt Hardi, zoon van een bekende Irakese dichter, benaderd door een uitgever die het zat is dat er geen onafhankelijk nieuws in Noord-Irak, Koerdistan, voorhanden is. Sinds de eerste Golfoorlog is er in het noorden van Irak enige persvrijheid, omdat Saddam Hoessein er niet veel te zeggen heeft. Er zijn wel kranten, maar die zijn óf erg aan de ene Koerdische politieke partij (PUK) gelieerd, óf aan de andere Koerdische partij (KDP). De scheiding tussen die twee politieke partijen is bijzonder rigoreus. Woon je in Suleimanyah (PUK-gebied), dan kan je niet zomaar familieleden in Erbil (KDP-gebied) bezoeken. Zelfs telefoneren is problematisch. Een krant die heel Iraaks Koerdistan beslaat, is dus een enorme onderneming. Hardi, die zelf al voor een verzetskrant heeft geschreven toen hij nog met de Koerdische verzetsstrijders, de Peshmarga's, in de bergen tegen Saddam vocht, merkt dat een onafhankelijke krant opzetten moeilijk is. Met acht vrienden lukt het toch.

Burger

De krant krijgt de naam *Hawlati*, dat burger betekent. Op deze manier willen de vrienden aan de politieke partijen laten zien dat zij niet in een van beide kampen in te delen zijn, maar echt onafhankelijk willen blijven. Op 5 november 2000 ziet de eerste uitgave van *Hawlati* het levenslicht. De beginjaren zijn moeilijk, er blijft druk vanuit de politieke partijen om toch een kant te kiezen. Er worden lasterpraatjes verspreid en de partijgebonden media voeren een ware kruistocht tegen het onafhankelijke *Hawlati*. Journalisten worden bedreigd en dat leidt tot de dood van een jonge journalist. Ook is het financieel moeilijk. Nadat de krant 18 keer verschijnt, is het geld op. Met name een aantal Koerden die in Europa en Amerika wonen, springen nu in. Daarna komen IKV Pax Christi en Press Now in beeld. Een fondsenwervende actie van de Wilde Ganzen in 2004 levert de benodigde machines op waardoor de krant in een hogere oplage kan worden gedrukt. Die is na 5 jaar gestegen van 1.500 naar 17.000 kranten per week.

Spiegel

Dit succes heeft ook een keerzijde. Er ontstaat een meningsverschil met de eigenaar van de krant; de voltallige redactie stapt op. Zij gaan onder de naam *Awene*, Spiegel, verder. Hardi besluit dat hij nooit meer de macht over de krant in handen van een eigenaar wil leggen. Met het uitschrijven van aandelen wordt het eigendom van de krant verdeeld over meer mensen. In 2005 is de economische situatie van Noord-Irak iets beter, de sancties van de VN zijn opgeheven en er wordt volop geïnvesteerd. Met de hulp van drie Koerdische zakenlui, individuele Koerden, IKV Pax Christi en Press Now wordt ook *Awene* snel een geliefde krant. Onder Hardi's leiding professionaliseert de krant.

Hardi dankt de populariteit van zijn krant ook aan de onderwerpen waarover zijn journalisten schrijven. *Awene* schrijft over zaken die de gewone mensen aangaan, doet aan onderzoeksjournalistiek, stelt misstanden aan de kaak en laat veel verschillende mensen aan het woord. Een deel van deze vaardigheden komt van Nederlandse journalisten, onder wie Judit Neurink van Trouw, die via IKV Pax Christi en Press Now de Irakese journalisten getraind hebben. Zeker is dat Hardi's leiderschap een factor van belang is. Inmiddels is Hardi

geen eindredacteur meer en heeft de krant geen financiële steun van IKV Pax Christi nodig. Hij is inmiddels directeur van Awene en zal in die functie waken over de persvrijheid in Irak. De Gebran Tueni Award is vernoemd naar een bekende Libanese journalist en politicus die vanwege zijn onderzoeksjournalistiek vermoord is.

Op 3 mei is het Internationale Dag van de Persvrijheid. Dan wordt ook altijd weer aangehaald hoeveel journalisten er per jaar omkomen in de uitoefening van hun beroep. Wereldwijd stierven er in het afgelopen jaar 99 journalisten. Velen van hen doen hun werk in landen waar persvrijheid zwaar onder druk staat. Press Now organiseerde 'De avond van de persvrijheid'. Ook IKV Pax Christi was erbij.